

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

_____ О.С. Яра

"25" травня 2021 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Протокол № 11 від 25.05.2021 р.

Завідувач кафедри

_____ В. В. Ладиченко

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП

081- Право

_____ Л.О. Панькова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Європейське право

спеціальність 081 - Право

освітня програма 08 – Право

Факультет (ННІ) Юридичний

Розробники: професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства,

д.ю.н., доцент Шульга Євгеній Вікторович

Київ 2021

**1. Опис навчальної дисципліни
« Європейське право »**

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	«Бакалавр»	
Галузь знань	08 – «Право»	
Спеціальність	081 – «Право»	
Характеристика навчальної дисципліни		
	ПК	СК
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	-	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)		4
Семестр		6
Лекційні заняття		4
Практичні, семінарські заняття		2
Лабораторні заняття		
Самостійна робота		110
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання		2

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета **курсу** формування знань про Європейське право, його особливості, історію розвитку та подальші перспективи.

Завдання **курсу** забезпечити володіння системою знань про Європейське право;

- сприяти формуванню знань, умінь та навичок аналізувати міжнародні норми, здійснювати їх пошук та систематизацію, аналізувати сучасний стан та перспективи розвитку Європейське право;
- навчити вмінню правильно оцінювати сучасне міжнародно-правове становище України, основні напрями її зовнішньої діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: - особливості системи Європейського права; - інституційний та правовий механізм Європейського права.

вміти: - складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами (ПРН7); - вміти працювати з спеціальною міжнародно-правовою літературою і використовувати ці різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних явищ в Європейському праві (ПРН8), крім того належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності (ПРН14); - оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи врегульовані правом відносини у сфері Європейського права (ПРН6);- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи та міжнародних актів (ПРН18).

володіти:

- володіти базовими навичками риторики (ПРН11), спілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово, правильно вживаючи правову термінологію (ПРН10);
- використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних Європейського законодавства (ПРН15)

мати:

– досвід аналізу наукової та спеціальної літератури з дисципліни «Європейське право»;

– високий рівень правової свідомості і культури, поваги до права, нетерпимість до його порушення;

бути ознайомленим:

- з основними напрямами розвитку вітчизняної та зарубіжної науки щодо Європейського права;
- з головними проблемами формування правової системи суспільства;
- досвідом вирішення правових проблем та колізій;
- з головними проблемами співвідношення національного та міжнародного права.

Вимоги до результатів засвоєння дисципліни

(універсальні, загальні та спеціальні компетенції)

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): передбачають формування світоглядних та морально-етичних цінностей, широку соціально-гуманітарну ерудованість і усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасного життя, зокрема:

- здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях;
  - уміння планувати, організовувати і контролювати свою діяльність;
  - знання і розуміння природи етичних стандартів, у тому числі етичних стандартів правничої професії та здатність діяти на їх основі;
  - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
  - здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово, у тому числі у професійній сфері;
  - вміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії;
  - навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, оцінка її достовірності, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних;
  - здатність до проведення аналізу фактів, подій, явищ та процесів;
  - здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки;
  - здатність до творчого мислення і генерування нових ідей;
  - вміння працювати самостійно, працювати у команді колег за фахом, а також із залученням експертів з інших галузей знань;
  - здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення;
  - здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб;
  - вміння примирювати сторони з протилежними інтересами;
  - здатність вчитися, виявляти прогалини у власних знаннях і оволодівати новими знаннями, усвідомлювати необхідність у навчанні протягом усього життя;
  - вміння визначити пріоритети та проявляти наполегливість у досягненні поставлених завдань і виконанні взятих зобов'язань;
  - здатність проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність;
  - здатність до ініціативності у практичній діяльності, уміння оперативно реагувати на зміни;
  - цінування різноманітності і мультикультурності та повага до них;
  - прагнення до збереження навколишнього середовища;
  - здатність поважати гендерну рівність;
  - прагнення до утвердження академічної доброчесності.
- фахові (спеціальні) компетентності (ФК):** Освітній процес зі спеціальності повинен формувати широкий спектр теоретичних і прикладних знань про природу і призначення права, його принципи та зміст, а також уміння і навичок у процесі правозастосування, зокрема:
- знання основ теорії та філософії права, структури правничої професії та її ролі у суспільстві;
  - знання історії права та устрою держави;
  - знання стандартів правничої професії;
  - знання міжнародних стандартів прав людини;
  - знання Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод та прецедентної практики Європейського суду з прав людини;
  - знання основ міжнародного публічного права;
  - знання основ права Ради Європи та права Європейського Союзу;
  - знання засад і принципів національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право; кримінальне і кримінальне процесуальне право;
  - навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
  - уміння застосовувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій;
  - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;
  - здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції;
  - здатність застосовувати юридичну аргументацію;
  - здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності;

- навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення;
- навички консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;
- навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування;
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

1. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	П	ла б	ін д	с.р .		Л	п	ла б	ін д	с.р .	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Назва														
Тема 1. Виникнення і розвиток Євросоюзу та його правової системи									2	2		20		
Тема 2. Поняття права Європейського Союзу та його правова природа												20		
Разом за змістовим модулем 1								44	2	2		40		
Змістовий модуль 2. Назва														
Тема 1. Правовий механізм Європейського Союзу									2			20		
Тема 2. Економічний і валютний Союз												20		
Тема 3. Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу								2				30		
Разом за змістовим модулем 2								10				70		
Усього годин	120							10				110		
Курсовий проект (робота) з _____			-	-	-		-		-	-	-			-

_____												
<i>(якщо є в робочому навчальному плані)</i>												
<i>Усього годин</i>	120						10				110	

1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виникнення і розвиток Євросоюзу та його правової системи.	2
2	Поняття права Європейського Союзу та його правова природа	2
3	Правовий механізм Європейського Союзу	
4	Економічний і валютний Союз	
5	Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу	

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Поняття чотирьох свобод на території держав-членів ЄС - це:
2. Право конкуренції застосовується до:
3. Право Європейського Економічного Співтовариства чи право Європейського Союзу?
4. Джерела права Європейського Союзу є:
5. Об'єктом права ЄС є:
6. Визначення права ЄС:
7. Суб'єктами права ЄС на підставі Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року встановлено:
8. Класифікація джерел права ЄС. Первинне законодавство охоплює:
9. Вторинне (похідне) законодавство – сукупність правових актів Європейських Співтовариств, які налічують:
10. Міжнародна організація:
11. Дипломатичні представництва - це:
12. Види міжнародних організацій:
13. Закордонні органи зовнішніх зносин - це:
14. Основними функціями міжнародних організацій є:
15. До основних інститутів ЄС належать:
16. Сторонами у справах, які розглядає Міжнародний Суд ООН, можуть бути:
17. ЄС - це є юридична особа, яка...
18. Європейський Союз був створений у:
19. Преюдиційний запит у праві ЄС це:
20. Право Європейського Союзу - це:
21. Судова гілка Європейського співтовариства:
22. Головним « архітектором» Європейських Співтовариств вважають:
23. Основними інститутами Євросоюзу є:
24. Кількість членів Євросоюзу становить:
25. Суб'єкти в міжнародному праві - це:
26. Первинне законодавство включає :

27. Основними видами державного імунітету є:
28. Класифікація міжнародних договорів:
29. Система міжнародного права - це:
30. Об'єктом міжнародно-правового регулювання є:
31. Суб'єкти в міжнародному праві - це:
32. Основні принципи ЄС:
33. Міжнародно-правовий звичай - це:
34. Пряма дія права Співтовариства означає, що:
35. Міжнародний принцип „*pacta sunt servanda*” означає:
36. Поняття „інкорпорація” означає:
37. Право Європейського Співтовариства означає:
38. Термін *Acquis communautaire* означає:
39. Латинський термін *Regulae juris* означає :
40. Латинський термін *Rebus Sic Stantibus* означає :
41. Види норм права ЄС:
42. Найбільш авторитетні міжнародно-правові документи, що формують створення ЄС - це:
43. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями укладена:
44. Сутність міжнародного права є:
45. Латинський термін *Regulae juris* означає:
46. Сутність *acquis communautaire*:
47. Юридична особа або корпоративна особа- це:
48. Найважливіші інституції ЄС це:
49. Право ЄС - це є право прямої дії-
50. Принцип субсидіарності - це:
51. Концепція монізму - це:
52. Концепція дуалізму - це:
53. Ринок товарів на території ЄС - це:
54. Митні збори на території ЄС - це:
55. Дассонвільське правило (*Dassonville formula*) на території ЄС - це:
56. Технічні стандарти у торгівлі на території ЄС - це:
57. Свобода переміщення працівників на території ЄС (ст.48-51 ДЗЄС) - це:
58. Недискримінація у питаннях зайнятості території ЄС (ст.48(2) ДЗЄС) - це:
59. Право на в'їзд та проживання на території ЄС - це:
60. Право залишатися на території країни перебування після завершення терміну роботи на території ЄС - це:
61. Положення щодо соціального забезпечення громадян на території ЄС - це:
62. Винятки, що встановлюються з міркувань публічного порядку (*ordre public*) на території ЄС - це:
63. Право на облаштування-вільне надання послуг на території ЄС - це:
64. Гармонізація законодавства ЄС - це:
65. Освітні кваліфікаційні вимоги у ЄС - це:
66. Гармонізація права, що регулює діяльність компаній - це:
67. Право конкуренції ЄС - це:
68. Право конкуренції ЄС - це:
69. Контрактна вартість на товари у ЄС - це:
70. Експорт товарів у ЄС - це:
71. Європейська Соціальна хартія ЄС - це:
72. Оплата праці у ЄС - це:
73. Рівна оплата праці за однакову роботу однакової вартості у ЄС - це:
74. Питання інтелектуальної власності у ЄС регулюються:
75. Питання про компенсацію понесених збитків за порушення прав на інтелектуальну власність у ЄС регулюються:
76. Термін дії європейського патенту:
77. Правила походження товарів у ЄС - це:
78. Прецедентне право Європейського Співтовариства у ЄС - це:
79. Різниця між терміном Європейське Співтовариство чи Європейський Союз :

80. Договір про утворення Євроатома підписаний :
81. Утворення Європейського Об'єднання вугілля та сталі виникло в результаті:
82. Договір про утворення Європейського Союзу підписаний у:
83. Термін « перегляд законодавства» у Європейському Союзі означає:
84. Право звертатися з позовом у Суд ЄС має:
85. Позови проти органів ЄС, які порушують свої зобов'язання (ст.232 ДЗЄС) - це:
86. Чиї дії можуть бути опротестовані:
87. Які правові наслідки позовів проти органів ЄС, що порушують свої зобов'язання, чиї дії можуть бути опротестовані:
88. Яка кваліфікація (оцінка) позовів проти органів ЄС, які порушують свої зобов'язання чиї дії можуть бути опротестовані:
89. Держави-члени ЄС мають право встановлювати внутрішні податки –
90. Види протиправних актів ЄС:
91. Преюдиціальне тлумачення норм Договору ЄС означає:
92. Парламент ЄС:
93. Джерела права ЄС - це:
- 93.Первинні джерела права ЄС - це:
94. Розподіл публічної влади - це:
95. Комісія ЄС - це:
96. Позови, що подаються іншими державами-членами ЄС - це:
97. В яких випадках дії держав-членів ЄС можуть бути кваліфікованими такими як незаконними:
98. До основних інститутів ЄС належать:
99. Коли Україна стала членом ЄС:
- 100.Термін Rule of Law означає:

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР «Бакалавр» напрямок підготовки / спеціальність «Правознавство»	Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства 2021 – 2022 навч. р.	БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Європейське право»	Затверджую Зав. кафедри Ладиченко В.В. 2021 р.
<i>Запитання</i>			
1. Виникнення і розвиток Європейського Союзу та його правової системи			
2. Поняття та правові основи спільної транспортної політики Євросоюзу			
<i>Тестові завдання різних типів</i>			
1. Територія Європейського Союзу охоплює територію			
1) усіх держав-членів; 2) держав-членів та їхніх колишніх колоній; 3) усіх держав-членів з окремими виключеннями відповідно до установчих договорів; 4) держав-членів та держав ЄАВТ.			
2. Організація “Європейський Союз” створена на основі трьох Співтовариств, а саме:			
1) Європейського співтовариства вугілля і сталі, Європейського оборонного співтовариства, Європейського політичного співтовариства; 2) Європейського співтовариства вугілля і сталі, Європейського економічного співтовариства, Євроатома; 3) Європейського співтовариства вугілля і сталі, Європейського економічного співтовариства, Бенілюкс; 4) Європейського співтовариства вугілля і сталі, Європейського економічного співтовариства, ЄАВТ.			
3. У разі систематичного і грубого порушення державою-членом цінностей, на яких ґрунтується ЄС, можливе			
1) припинення членства такої держави в ЄС; 2) призупинення її членства в ЄС; 3) покладення на державу штрафу та її примусове виключення з ЄС; 4) примусове виключення з ЄС.			
4. Після Другої світової війни за пропозицією Робера Шумана створений (-ні), (-но)			
1) Європейський Союз;			

2) Європейські співтовариства; 3) Європейське співтовариство вугілля і сталі; 4) ЄСВС та ЄЕС.
5. Європейський Союз набув правосуб'єктності згідно з ... . 1) Маастрихтським договором 1992 р.; 2) Лісабонським договором 2007 р.; 3) Амстердамським договором; 4) правосуб'єктність Європейського Союзу перебуває на стадії формування.
6. Контроль за виконанням бюджету ЄС здійснює ... . 1) Європейський парламент; 2) Рахункова палата; 3) Суд ЄС; 4) Комісія ЄС.
7. Право Європейського Союзу - .....
8. Першим Співтовариством за часом створення було Європейське ... . 1) економічне співтовариство; 2) політичне співтовариство; 3) співтовариство вугілля і сталі; 4) оборонне співтовариство.
9. Європейський Союз - .....
10. Принцип субсидіарності .....

8. Методи навчання.

При викладанні навчальної дисципліни «Муніципальне право» використовуються такі групи методів навчання, як: 1) *методи за джерелами знань* – словесні (бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою, репродуктивний метод), наочні (демонстрація, ілюстрація), практичні (практична робота, вправи); 2) *методи навчання за характером логіки пізнання* (індуктивний, дедуктивний); 3) *методи навчання за рівнем самостійної розумово-пізнавальної діяльності* (проблемний виклад, частково-пошуковий метод, дослідницький метод, метод проблемного викладання).

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди.

Лекція — це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою. Лекція використовується, як правило, у вищих навчальних закладах і старших класах загальноосвітньої школи.

Важливе місце у навчальному процесі займає **інструктаж**. Він передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання правил безпеки під час виконання навчальних операцій. Це важливий етап в оволодінні методами самостійної пізнавальної діяльності. Адже важливо, щоб студенти розуміли не лише, що треба робити, а і як це робити.

Чільне місце серед групи словесних методів посідає метод **роботи з книгою**. Віднесення його до цієї групи дещо умовне. Студенти мають розуміти, що основне джерело отримання наукової інформації — не викладач, а книга. Відтак важливо навчити студентів методів і засобів самостійної роботи з книгою: читання, переказу, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, схем, графіків та ін.

Репродуктивний метод. До нього відносять застосування вивченого матеріалу на основі зразка або правила. Діяльність тих, хто навчається, має алгоритмічний характер, тобто провадиться за інструкціями, правилами в аналогічних, схожих зі зразком, ситуаціях.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Демонстрація — це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у природі, динаміці.

Ілюстрація — метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлина, малюнок, схема, графіка та ін.).

Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань. У навчальній практиці значне місце відводиться вправам. **Вправа** — це метод навчання, сутність якого полягає у цілеспрямованому, багаторазовому повторенні студентами окремих дій чи операцій з метою формування умінь та навичок.

Індуктивний метод — це шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального. У результаті розуміння сутності ознак, властивостей одиничних предметів чи явищ, понять є можливість усвідомити істотні, типові закономірності чи властивості однопорядкових предметів або явищ. Проте, використовуючи індуктивний метод, варто не змушувати студентів завчати велику кількість одиничних понять, а лише ту інформацію, що дасть змогу виділити у споріднених поняттях суттєве, загальне, типове.

Дедуктивний метод, навпаки, базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного. Студенти ознайомлюються із загальною закономірністю, а потім на основі цієї закономірності, правила, закону характеризуються інші явища, предмети. Індуктивний і дедуктивний методи перебувають у діалектичному взаємозв'язку.

Методи навчання за логічними ознаками не відокремлені від методів навчання за джерелами знань. У процесі використання словесних, практичних та наочних методів викладач і студенти не можуть обійтись без індукції, дедукції аналізу й синтезу.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та "прийнятті" проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і "прийняття" пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

Дослідницький метод спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу варто дотримуватись низки вимог: створення проблемної ситуації; керівництво студентами при виділенні пізнавального завдання; спонукання студентів до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація студентів на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення студентів у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи.

Пояснювально-демонстраційний метод. Студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти діють у рамках репродуктивного (відтворювального) мислення. У ВНЗ цей метод набуває найширшого застосування для передання великого масиву інформації.

Метод проблемного викладання. Використовуючи різноманітні джерела та засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різноманітні підходи, показує способи розв'язання поставленого завдання. Студенти стають свідками і співучасниками наукового пошуку. І в минулому, і нині такий підхід широко застосовується.

Форми контролю

За кредитно-модульною системою викладення навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» застосовуються такі основні види контролю знань:

- **поточний контроль** – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:
  - усне опитування;
  - письмові контрольні експрес-роботи;
  - тестовий контроль;
- **модульний контроль** – двічі на семестр;
- **підсумковий контроль** – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, Бали	Оцінка національна за результати складання	
	Екзаменів	Заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Л.А. Тенкач. Методичні вказівки з дисципліни "Європейське право" для спеціальності № 7.03040201. . "Правознавство" 5 курс К. МВЦ "Медінформ" 2013 - 160с.

12. Рекомендована література

– основна

1. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради України. - 1990. - № 31. - Ст. 429.

2. Європейський Союз: консолідовані договори. - К. : Port-Royal, 1999.

3. Закон України "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" від 18 березня 2004 р. № 1629-IV // Урядовий кур'єр. - 2004. - 20 березня.

4. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Голос України. - 1996. - №128.

5. Муравйов В. І. Вступ до права Європейського Союзу / В. І. Муравйов. - К., 2009.

6. Муравйов В. І. Гармонізація законодавства України з правом Євросоюзу / В. І. Муравйов // Україна - Німеччина: розвиток законодавства в рамках європейського права. - К, 2007. - С. 48-59.

7. Муравйов В. І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами (теорія и практика) / В. І. Муравйов. - К. : Академ-Прес, 2002.

8. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / Н. Мусис. - К.:К. І.С., 2005.
9. Огляд стану гармонізації законодавства України з *acquis communautaire*. - К., 2007.
10. План дій імплементації Гаазької Програми посилення свободи, безпеки та юстиції в Європейському Союзі // Брюссель: 9778/2/05 REV 2 від 10 червня 2005 р.
11. Повідомлення Комісії ЄС "Європейська політика сусідства. Стратегічний документ" від 12 травня 2004 р. // COM (2004) 373 final.
12. Повідомлення Комісії ЄС "Розширена Європа - сусідні країни: нова структура відносин з нашими східними та південними сусідами" від 10 травня 2004 р. // COM (2003) 104 final.
13. Повідомлення Комісії ЄС "Європейська політика сусідства. Стратегічний документ" від 12 травня 2004 р. // COM (2004) 373 final.
14. Повідомлення Комісії ЄС "Східне партнерство" від 3 грудня 2008 р. // COM (2008) 823 final.
15. Порядок денний асоціації між Україною та Європейським Союзом, затверджений на засіданні Ради з питань співробітництва від 8 червня 2009 р. // UE-UA 1056/2/09 REV 2.
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.10.2004 р. № 1365 "Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" // Офіційний вісник України. - 2004. - № 42. - С. 35-41.
17. Право Європейського Союзу: навч. посіб.; за заг. ред. Р. А. Петрова. - К.: Істина, 2009.
  - допоміжна:
18. Суд Европейских сообществ. Избранные решения. - М.: НОРМА, 2001.
19. Шнирков О. І. Україна - Європейський Союз: економіка, політика, право: Монографія / О. І. Шнирков, В. В. Копійка, В. І. Муравйов. -К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006.
20. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the functioning of the European Union. - Brussels, 15 April 2008.
21. Convention from 19 June 1990 Applying the Schengen Agreement of 14 June 1985 between the Governments of the States of the Benelux Economic Union, the Federal Republic of Germany and the French Republic, on the Gradual Abolition of Checks at their Common Borders. - Brussels 1991.-54 p.
22. Copenhagen European Council. Copenhagen, 21-22 June, 1993 // Bulletin of the European Communities Commission 1993 #6 v. 26 p. 13-15.
23. European Neighbourhood and Partnership Instrument. Ukraine. Country Strategy. Paper 2007-2013. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [enpi_csp_ukraine_en.pdf](#).
24. General Affairs and External Relations Council (GAERC) 18/19 June 2007. Strengthening the European Neighbourhood Policy/ Presidency Progress Report. - [Електронний ресурс].
25. Muraviov V. Legal Approximation: Evidence from Ukraine "The European Neighbourhood Policy: A Framework for Modernisation / V. Muraviov // Marise Cremona and Gabriella Meloni (eds)//EUI Working Paper Law. - #2007/21.- P. 129-135.

26. Muraviov V. The Acquis Communautaire as a Basis for the Community Legal Order / V. Muraviov // Miskolc Journal of International Law. - 2007. - V. 4. - # 2.

27. Muraviov V. The Impact of the EU Acquis and Values on the Internal Legal Order of Ukraine "European Integration without EU Membership: Models, Experiences, Perspectives / V. Muraviov // EUI Working Papers MWP 2009/2010. - P. 29-38.

28. Presidency Conclusions, Helsinki European Council, 10-11 Dec. 1999; Bull/ EU 12/99.

13. Інформаційні ресурси:

Сайти державних органів влади України

<http://www.president.gov.ua> - Президент України

Законодавча влада України

<http://iportal.rada.gov.ua> - Верховна Рада України

<http://www.ombudsman.gov.ua/> - Уповноважений Верховної Ради України з прав

людини

Виконавча влада України

<http://www.kmu.gov.ua/control> - Кабінет Міністрів України

<http://children.kmu.gov.ua/> - Урядовий сайт для юних громадян

Міністерства України

<http://www.minjust.gov.ua/> - Міністерство юстиції України

<http://www.mon.gov.ua> - Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

<http://mfa.gov.ua/ua> - Міністерство закордонних справ України

Судова влада України

<http://www.ccu.gov.ua/uk/index> - Конституційний Суд України

<http://www.scourt.gov.ua> - Верховний Суд України

<http://www.arbitr.gov.ua> - Вищий Господарський Суд України

<http://www.vasu.gov.ua> - Вищий Адміністративний Суд України

Конституційні органи

<http://www.gp.gov.ua/> - Генеральна прокуратура України

<http://www.vru.gov.ua> - Вища рада юстиції України

<http://www.bank.gov.ua> - Національний банк України

Правові та економічні видання

<http://uamedia.visti.net/golos> - Газета «Голос України».

<http://uamedia.visti.net/uk> - Газета «Урядовий кур'єр».

<http://www.visnuk.com.ua> - Вісник податкової служби України.

<http://www.vobu.com.ua> - всеукраїнська професійна газета «Все про бухгалтерський облік».

<http://www.byhgalter.com> - бухгалтерський облік в Україні. Практична бухгалтерія доступно та зрозуміло.

Правові професійні системи

<http://www.nau.kiev.ua/index.php?page=links>. – Правова професійна система Мега-НаУ

<http://ovu.com.ua/> - Бюлетень «Офіційний вісник України» (Електронний варіант) Міністерства юстиції України..

<http://www.ligazakon.ua/> - Система «ЛІГА: ЗАКОН» (ЕЛІТ, Бізнес, Юрист, Бухгалтер) - повна законодавча база України. «ЛІГА:ЗАКОН» в повній комплектації - це система інформаційно-правового забезпечення, яка надає нормативно-правову, консультаційну, довідкову інформацію по всіх галузях знань і видах господарської діяльності.

